

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Koulutus- ja osaamistaso nousuun 2030

Elinikäisen ohjauksen kuusi tavoitetta, kehittämiskohteita ja todentamistapoja Etelä-Savossa

Työpajojen 1 - 3 tulokset 16.4., 4.5. ja 23.8.2021

Tuija Toivakainen

23.8.2021

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Tule mukaan luomaan elinikäisen oppimisen ja ohjauksen sekä nuorisotakuun strategiset tavoitteet Etelä-Savoon vuosiksi 2022 – 2027

- * **Työpaja 1** pe 16.4. klo 9 - 12: Saavutettavasti, asiakaslähtöisesti ja digitaalisesti
- * **Työpaja 2** ti 4.5. klo 13 – 16: Laadukkaasti, yhdenvertaisesti ja kestävästi
- * **Työpaja 3** ma 23.8. klo 13 – 16: Monialaisesti, koordinoidusti ja tietoon perustuen

Ilmoittaudu mukaan kerralla kaikkiin tai erikseen **13.4., 29.4. tai 18.8. mennessä:**

<https://link.webpolsurveys.com/S/C83C9BC587E47890>

Lisätietoja: Tuija Toivakainen, johtava asiantuntija, 0295 024 220,
tuija.toivakainen@ely-keskus.fi

<https://peda.net/hankkeet/eejn/eojnt22e>

Elinikäisen ohjauksen strategiset tavoitteet

Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti

- Jokaisella on mahdollisuudet ja taidot tehdä tietoisesti suunnitelmia sekä koulutus- ja työurapäätöksiä muuttuvassa työn maailmassa

Digitaalisesti ja monikanavaisesti

- Toimiva jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus, jossa ohjaus ja urasuunnittelunäkökulma ovat keskiössä palvelun sujuvasti elinikäistä oppijaa mm. tekoälyä hyödyntäen

Laadukkaasti

- Ohjaustyötä tekevillä on valmiudet ja osaaminen laadukkaaseen monikanavaiseseen ohjaustyöhön

Yhdenvertaisesti ja kestävästi

- Ohjaus edistää tasa-arvoista, oikeudenmukaista ja monimuotoista yhteiskuntaa Suomessa

Monialaisesti ja koordinoitusti

- Ohjausta toteuttavien sektoreiden yhteistyö on sujuvaa ja työnjako selvää ja kehittämistoimet suunnitellaan ja tehdään monihallinnollisena yhteistyönä

Tietoon perustuen

- Ohjauksen järjestämistä koskevat päätökset perustuvat tietoon ja tiedonhallintavälineet tuovat jatkuvuutta koko elinkaaren aikaiseen ohjaukseen

Elinikäisen ohjauksen keskeiset haasteet (strategiatyön esiselvityksessä tunnistettuna)

- Haaste 1: Kaikilla ei ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia urasuunnitteluun
- Haaste 2: Elinikäisen ohjauksen kokonaisuudessa on koordinaatiotarpeita
- Haaste 3: Digitaalisuuden tuomia mahdollisuuksia ei ole hyödynnetty tarpeeksi tehokkaasti ohjauksen kehittämisessä
- Haaste 4: Globaalit ilmiöt ovat aiheuttaneet muutospaineita ohjausosaamiseen

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen kehittämissuositukset

Vaihtoehtoja, valintoja ja uusia alkuja. Arviointi nuorten opintopoluista ja ohjauksesta perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa <https://karvi.fi/publication/vaihtoehtoja-valintoja-ja-uusia-alkuja-arviointi-nuorten-opintopolusta-ja-ohjauksesta-perusopetuksen-ja-toisen-asteen-nivelkohdassa/> s. 242 - 247

1. Ohjauksen eri muotoja on kehitettävä edelleen	7. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä on vahvistettava
2. Erilaisiin jatko-opintopaikkoihin liittyvää tietoa ja tutustumismahdollisuuksia on lisättävä	8. Riittävät resurssit ohjaukseen tulee varmistaa
3. Työelämään tutustumista ja valinnaisaineita on kehitettävä tukemaan paremmin jatko-opintoihin ja uravalintoihin liittyvää suunnittelua	9. Kaikilla järjestäjillä tulee olla ohjaussuunnitelma
4. Perusopetuksen jälkeisten opintojen alkuvaiheessa on painotettava opintojen henkilökohtaista suunnittelua ja urasuunnittelutaitojen kehittämistä	10. Ohjauksen arviointia ja kehittämistä on lisättävä
5. Ohjauksen tulee olla koko koulu- tai oppilaitosyhteisön tehtävä	11. Koulutukseen hakua ja valintaa sekä tiedonsiirtoa on kehitettävä
6. Keinoja kiusaamisen ehkäisemiseen on tehostettava	12. Yhteistyötä nivelvaiheissa on tiivistettävä ja koulutustarjontaa kehitettävä

Yritys-oppilaitoskysely 2021

Etelä-Savon alueraportti

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra

26.2.2021 Taloustutkimus Oy, Tuomo Turja & Timo Myllymäki, s. 7

taloustutkimus

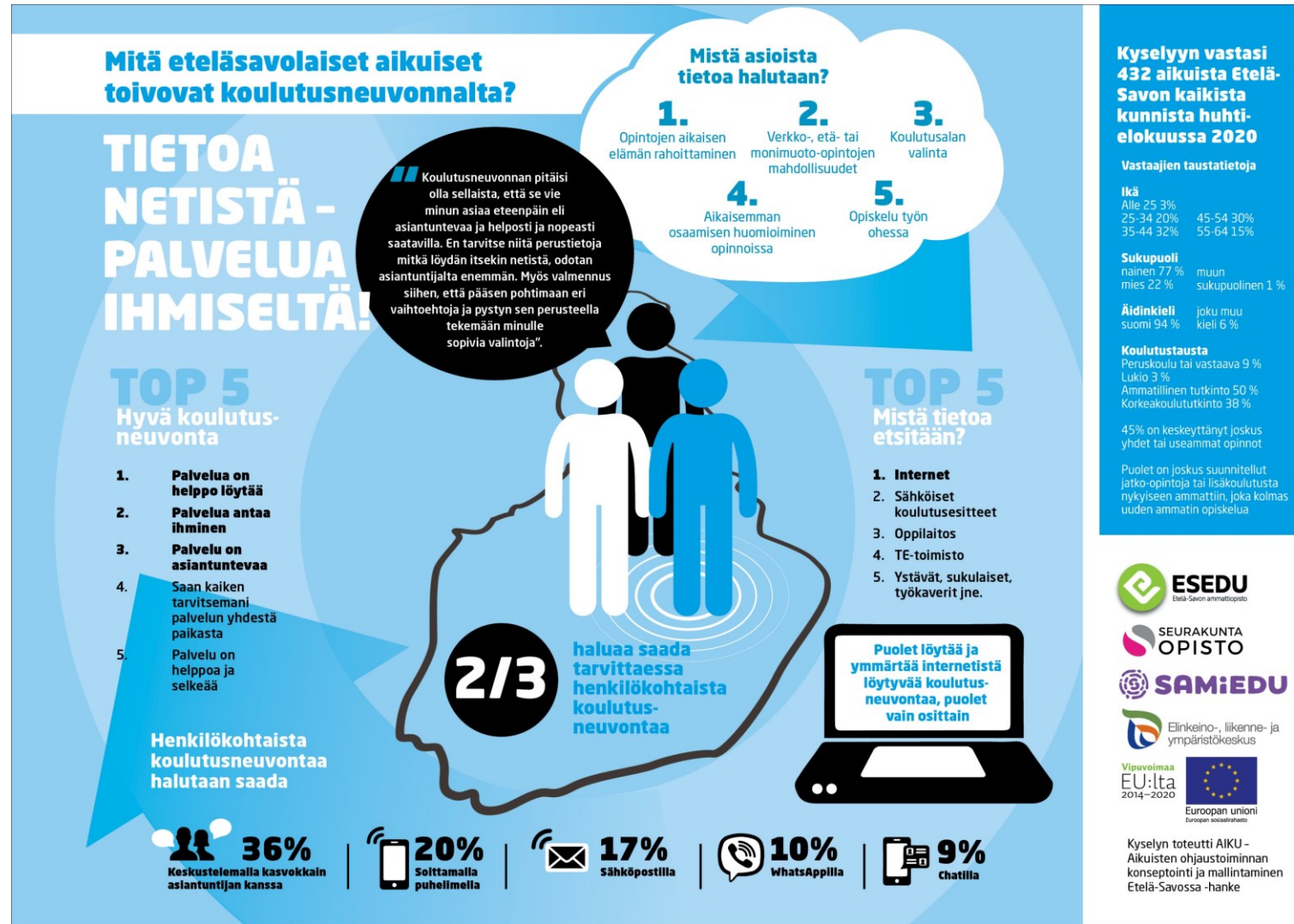
YHTEENVETO – ETELÄ-SAVO

- Megatrendeistä voimakkaimmin yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen vaikuttavat:
 - Työn merkityksellisyyden korostuminen ja verkostomaisen toiminnan kasvava merkitys
 - Työn ja yritystoiminnan digitalisaatio ja automatisaatio sekä kasvava pula osaavasta työvoimasta
 - Myös nopeammin muuttuvilla osaamistarpeilla on melko paljon vaikutusta
- Esitetystä megatrendeistä harvimmin liiketoiminnan kehittämiseen vaikuttavat:
 - Yhteiskunnan monimuotoistuminen
 - Ekologinen kriisi ja työurien pirstaloituminen sekä kiertotalous ja resurssitehokkuus
- 67 prosenttia vastaajista on tunnistanut yrityksen tulevaisuuden osaamistarpeet vähintään hyvin, 30 prosenttia tyydyttävästi ja 4 prosenttia korkeintaan välttävästi. Alueella on hyvä tilanne osaamistarpeiden tunnistamisen saralla.
- 20 prosenttia tekee aktiivista, 40 prosenttia satunnaista yhteistyötä oppilaitosten kanssa. 13 prosenttia on kiinnostuneita yhteistyöstä, 17 prosenttia sanoo, etteivät ole tehneet yhteistyötä tai se ei ole tarpeellista, mahdollista tai kiinnostavaa.
 - Yhteistyötä tekevästä tai siitä kiinnostuneista 62 prosenttia toteaa keskeisimmäksi vaikuttimeksi yhteistyölle alueellisen elinvoiman edistämisen. Yhtä usein mainitaan myös tulevaisuuden osaamistarpeisiin varautuminen. Hieman vajaat 60 prosenttia mainitsee lisäksi uusien osaajien löytämisen ja rekrytoinnin sekä oman tai henkilöstön osaamisen täydentäminen, kehittäminen tai uudistaminen.
 - Yhteistyössä toimii parhaiten palvelujen sijainti, yhteyshenkilöiden löytyminen ja yhteistyön sovittaminen aikataulullisesti oman työn kanssa. Harvimmin toimii kansainvälinen yhteistyö ja yhteiskunnan rahoitus tai tuki yhteistyölle. Joka kolmas ei osaa arvioida kv. yhteistyön toteutumista.
 - Syyt sille, miksi yhteistyötä ei tehdä, liittyvät siihen, että yrityspäätäjät kokevat kehitystä tapahtuvan paremmin toimimalla muulla tavoin (liiketoiminta kehitty paremmin muulla tavalla, henkilöstön osaamista kehitetään paremmin muulla tavalla ja uusia osaajia saadaan paremmin muulla tavalla) sekä siihen, että yhteistyön vaatimaa aikaa on hankala sovittaa yhteen muun ajankäytön kanssa.
- 54 prosenttia yrityksistä on vähintäänkin hyvin, 38 prosenttia tyydyttävästi ja 7 prosenttia korkeintaan välttävästi kuvannut yrityksen liiketoiminnalle merkityksellisen osaamisen nykytilan. 43 prosenttia tallentaa yrityksen osaamistietoa.

Selvitys aikuisten koulutusneuvonnan nykytilasta ja kehittämistarpeista Etelä-Savossa 2020

AIKU – Aikuisten ohjaustoiminnan mallintaminen ja konseptointi Etelä-Savossa (ESR 2020 – 2021)
Hanna Nygren, Timo Häkkinen, Mari Honkonen, Minna Hallikainen

<https://peda.net/hankkeet/eejn/kirjallisuutta/eojok/selvitys-aikuisten-koulutusneuvonnan-nyk/aiku-selvitys>

Muuta taustamateriaalia ja linkkejä

- ELO-johtoryhmän ja kauppakamarin osaamisen valiokunnan yhteisen kokouksen tulokset 10.11.2020:
<https://peda.net/hankkeet/eejn/kokoontumiset/2020-kokoontumiset/e1skjkj>

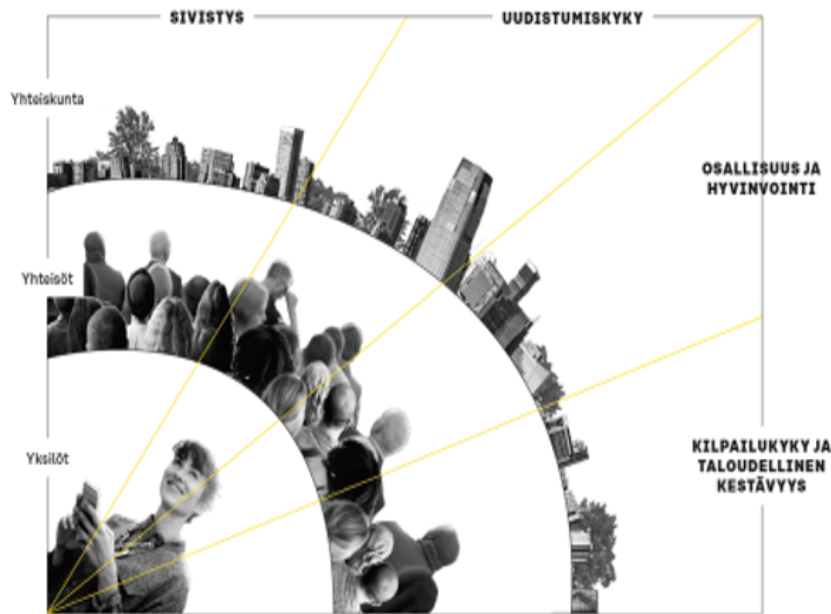
Linkejä valtakunnallisiin ja alueellisiin taustamateriaaleihin

- * Jatkuvan oppimisen uudistus opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivulla: <https://minedu.fi/jatkuva-oppiminen>
- * Koulutuspoliittinen selonteko opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivulla: <https://minedu.fi/koulutusselonteko> ja <https://minedu.fi/-/koulutuspoliittinen-selonteko-tasa-arvoinen-ja-laadukas-koulutus-valttamatonta-kasvavien-osaamisvaatimusten-ja-pienenevien-ikaluokkien-suomessa>
- * Seutukaupunkien ja korkeakoulutuksen vuorovaikutus -selvitys: <https://minedu.fi/-/selvitys-koulutus-ja-osaaminen-lisaavat-seutukaupunkien-elinvoimaa-ja-elinkeinojen-uudistumista->
- * Kansallisen koulutuksen arviointineuvoston raportti: Vaihtoehtoja, valintoja ja uusia alkuja – Arviointi nuorten opintopoluista ja ohjauksesta perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa
https://karvi.fi/app/uploads/2020/02/KARVI_0620.pdf
- Kirjallisuutta työpajojen taustaksi **alueeltamme**, esim. AIKU-hankkeen raportti ym.
<https://peda.net/hankkeet/eejn/kirjallisuutta/eojok>
- **Hankkeita**, XAMK: Älykäs ohjaus (<https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/alykas-ohjaus-tekoaly-asiakaslahtoisessa-opinto-ja-uraohjauksessa/>) ja Ohjaus tulevaisuuden työhön (<https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/ohjaus-tulevaisuuden-tyohon-the-student-s-counseling-for-the-work-of-the-future/>)

Elinikäisen oppimisen tarkoitus

Teija Felt, TEM 12.1.2021

KUVA 3. ELINIKÄISEN OPPIMISEN TARKOITUS

#osaamisen aika

SITRA

Oppivelvollisuuden
nosto
Jatkuva oppiminen

ELO-strategia
ohjauspalvelut

SOTE
- uudistus

TYÖ2030-ohjelma

Monialaiset palvelut,
TYPit
Ohjaamot
Maahanmuuttajien
neuvonta- ja ohjaus

TE-palvelujen uudistus
Kuntakokeilu
Työkykyohjelma

TKI-tiekartta
Yrityspalvelut
TalentBoost
BusinessFinland

Paikallinen,
alueellinen ja
valtakunnan taso

Julkinen ja
yksityinen ja
kolmas sektori

Työssä olevat,
työttömät,
työvoiman
ulkopuolella olevat,
nuoret,
osatyökykyiset,
ikäntyneet

Rahoitus koostuu useista lähteistä, jolloin tärkeää on saada aikaan yhteinen tahtotila ja sitoutuminen.

Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti

Mitä onnistumisia ohjauksessa?

- *Ohjaamo-toiminta monipuolisena palveluna
- *Nuorten kohtaaminen (etsivä nuorisotyö) ja hyvä vuorovaikutus
- *Erilaiset ja toimivat väylät ja moninaiset kouluttautumisen mahdollisuudet ohjausosaamisen kehittämiseen
- *Nivelvaiheen (perusopetus → toinen aste) hyvä toimivuus
- *Oppisopimuskoulutuksen hyödyntäminen

Mitä kehitettävää tai mahdollisuuksia ohjauksessa?

- *Ohjaamo-palvelujen laaja-alainen hyödyntäminen
- *Avoimien yliopisto-opintojen hyödyntäminen yliopisto-opintoihin etenemisessä (plan B – esittelymahdollisuus lukiolaisille) + AMK
- *Täydennyskoulutukset, tutkinnon osat ja kurssit tukemaan ammattitaitoa ja osaamista
- *Oppilaitosten tiiviimpi yhteistyö ohjauksessa sekä keskinäinen ja asiakaslähtöinen tuki ohjauksessa
- *Työssäkäyvien ja työvoiman ulkopuolella olevien ohjauksen systematisointi ja ohjausyhteistyön rakentaminen
- *Miten palvelut saadaan asiakkaiden luokse? (koulutusta tarjotaan syrjäkylillä Samedu ja Esedu, merkonomien verkko-opinnot)

Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti

Mikä teko kehittämiskohteena 2022 – 2027 eli ratkaisutapa?

Todentamisen ja mittaamisen keino

Yksilö

Yksilö toimii vastuullisesti, on aktiivinen ja hakeutuu rohkeasti ohjaustilanteisiin, kun saavutettavuudesta on organisaatioiden taholta huolehdittu. Tarjotaan mahdollisuuksia kohtaamiseen henkilökohtaisesti ja verkossa.

Verkkosisältöjen saavutettavuus
Kohtaamistilanteiden tunnistaminen
Palveluihin hakeutuneiden määrät ja taustat
Näihin liittyvät auditointisysteemit

**Organi-
saatio,
verkosto**

Sosionomien pätevytyymiseen liittyvä yhteistyö (Xamk/Mikkelin kesäyliopisto) sosiaalityöntekijän virkaan (vrt. Etelä-Karjalan toimintamalli)
Organisaatiokohtaisten ohjaussuunnitelmien ja -mallien laatiminen ja kehittäminen.

Yhteistyömahdollisuuksien tunnustelun ja palvelujen käynnistyminen
Ohjaussuunnitelmat näkyvillä

**Maakun-
nallinen
päättös**

Aikuisten ohjaamon perustaminen Etelä-Savoon (Lahdessa esimerkki)

Ohjaamo perustettu

Digitaalisesti ja monikanavaisesti

Mitä onnistumisia ohjauksessa?

- Digitaalisten palveluiden runsaus
- Asiantuntevat ja oppivat ohjaajat
- Monialaiset palvelut onnistuneet etätilanteessa
- Koronavuosi on opettanut erilaisien välineiden käyttöön
 - Ohjausta verkossa.fi-palvelu
 - Työmarkkinatori ja Opintopolku.fi osana rakentuvaa digitaalista palvelukokonaisuutta
 - Vapaan sivistystyön koulutusten osaamisperusteisuus 1.8. alkaen

Mitä kehitettävää tai mahdollisuuksia ohjauksessa?

- Pirstaloitumisen vaara – monia eri toimijoita ja erilaiset alueet
 - Työmarkkinatori
 - Osaamisprofiilit
- Digitaalisten palveluiden saavutettavuus ja rinnalla oleva polku tukemaan erilaisia käyttäjiä
- Asiantuntijoiden osaaminen erilaisissa ohjelmissa ja tilanteissa
 - Tietoturva ja saavutettavuus

Digitaalisesti ja monikanavaisesti

Mikä teko kehittämiskohteena 2022 – 2027 eli ratkaisutapa?

Todentamisen ja mittaamisen keino

Yksilö

Taataan kaikille tarvitsema ohjaus eritasoisesti

Vertailukelpoisen palautteen kerääminen asiakkailta

**Organi-
saatio,
verkosto**

Eritasoisien ohjauksen organisointi
Tiedon siirtyminen toimijoiden välillä asiakkaan luvalla

Toteutuneiden ohjauspolkujen seuranta eri asiantuntijoiden kanssa

**Maakun-
nallinen
päätös**

Yhtenäiset palvelupolut, resurssien varmistaminen ja organisoidut hankinnat

Kokonaiskuvan hahmottaminen ja seuranta säännöllisin väliajoin

Laadukkaasti

Mitä onnistumisia ohjauksessa?

- Monialaisia palveluita saatavilla
- Asiakaspalautetta on saatavilla
- Yksilön vahvuuksien löytäminen ja vahvistaminen ohjauksessa

Mitä kehitettävää tai mahdollisuuksia ohjauksessa?

- Koordinaatio – paljon palveluita ja toimijoita - vastuiden selkeyttäminen
- Yksilön vahvuuksien ja osaamisten löytäminen – itsetuntemus ja minäpystyvyys
- Tiedon siirtyminen prosessissa ja tukemaan ohjauksen laatua
- Asiakaspalautteen hyödyntäminen

Laadukkaasti

Mikä teko kehittämiskohteena 2022 – 2027 eli ratkaisutapa?

Todentamisen ja mittaamisen keino

Yksilö

Yksilön toimijuutta tukeva ohjaus

Ohjaajan arvio? Ohjattavan arvio ja asiakaspalaute ja sen hyödyntäminen, tiedon yhteinen kokoaminen ja visualisointi

**Organi-
saatio,
verkosto**

Toimijuutta arvostava toimintatapa
Resurssien suuntaaminen ohjaukseen

Yhtenäinen laatu prosessi esim. ohjaussuunnitelma kaikissa organisaatioissa, jatkuva laadun seuranta -verkkokysely, jonka toteuttaa ELY? XAMK? Eritasoista laadun seurantaa kussakin organisaatiossa

**Maakun-
nallinen
päätös**

Toimijuuteen kannustavan ohjauksen koordinointi ja resurssien takaaminen

Tavoiteltujen tulosten määrittely ja määrällisten tulosten tarkastelu, väliarvio?

Yhdenvertaisesti ja kestävästi

Mitä onnistumisia ohjauksessa?

- Tarjontaa ja mahdollisuuksia paljon
 - Eri näkökulmista tapahtuvaa ohjausta paljon
 - Hankkeita on paljon
- Ohjaus voi olla monikanavaista, esim. Discord

Mitä kehitettävää tai mahdollisuuksia ohjauksessa?

- Kilpailua asiakkuuksista → koordinaatio ja suuremmat kokonaisuudet
 - Viestintä ja markkinointi
- Hankkeet pitäisi katsoa 10 vuoden kokonaisuuksina
- Päällekkäisen työn poistaminen
 - Laajempi koordinaatio ja yhtenäisyys
 - Yksilön erilaisuus ja asiantuntijoiden erilaisuuden huomioon ottaminen

Yhdenvertaisesti ja kestävästi

Mikä teko kehittämiskohteena 2022 – 2027 eli ratkaisutapa?

Todentamisen ja mittaamisen keino

Yksilö

Yksilö kertoo missä hänet kohdataan → osallisuutta palveluihin, sisältöjen saavutettavuus ja saatavuus

Kontaktointi, kysely

**Organi-
saatio,
verkosto**

Jatkuva palvelumuotoilu ja kartoitus, resurssien yhdistely, yhdessä tekeminen

Säännölliset kehittämispalaverit
Resurssien yhdistelystä vastaa myös maakuntataso

**Maakun-
nallinen
päätös**

Maakunnalliset päätökset sopimuksista, päätöksistä tuotetuista palveluista, sisällöistä huomioon ottaen monipuolisuus, saavutettavuus ja monimuotoisuus

Sopimus ja päätös on tehty

Monialaisesti, koordinoitusti ja tietoon perustuen

Mitä onnistumisia ohjauksessa?

- Säännöllinen ja henkilökohtainen ohjaus, jossa ohjaaja toimii aktiivisesti
- Sama kontakti kaikille heti opintojen alusta kaikissa opinnoissa
 - Ohjaus eri alustojen kautta monialaisesti
- Kohtaamisten kautta kokonaisvaltainen ohjaus, ei vain opintojen ohjaus
- **Perinteisen urasuunnittelun uudelleenmuotoilu palvelumuotoiluna, toteutus taidelähtöisten menetelmien ja keskustelun kautta osallistavasti**
- Laaja-alainen verkosto yksilön tukena pysyvien suhteiden kautta turvallisessa ympäristössä yksilön omassa tahdissa
- Kokonaisvaltainen hyvinvointi (elämäntapavalmennus) peruspilarina ennen etenemistä opintopolulla

Mitä kehitettävää tai mahdollisuuksia ohjauksessa?

- Ohjausroolien selkeä jakaminen organisaatorajojen sisällä
- Voisiko työpaja- ja oppilaitosyhteistyötä laajentaa opintojen alun helpottamiseksi?
 - Tarve digitaaliselle tuelle ja opiskelun jaksottamiselle
- Miten tavoittaa laajempi yleisö ja tarjota palvelu kaikille tarvitseville
 - Lisäpainotusta aloittavien ja aloittamaan aikovien aikuisopiskelijoiden huomiointiin
- Palvelun laatu voi henkilöityä ensimmäisessä kontaktissa, miten asiakas kohdataan kannustavasti mahdollistaen haaveilu ja realismi?
- **Vahvuuksien tunnistaminen ja niiden hyödyntäminen opinnoissa ja työelämässä**
- Mielenterveyspalveluiden kehittäminen ja saatavuuden parantaminen osana moniammatillista verkostoa
- Pysyvien ja turvallisten kontaktien tarve on suurempi kuin tarjonta tällä hetkellä
- Eri ohjaavien tahojen välinen yhteistyö tulisi tehdä helpommaksi, jotta opiskelijoiden tarpeita voitaisiin huomioida ja ennakoida
- **Eri urapolkujen tasaveroinen tuki, arvotus voi tuottaa ongelmia**
- **Tulevaisuuden hahmottaminen positiivisuuden kautta, toivotun tulevaisuuden hahmottaminen**
- Oppimisen tunnistaminen erityisesti lapsien kanssa
- Erilaisen raportoinnin ja arvioinnin hyödyntäminen tiedon lähteenä

Monialaisesti, koordinoidusti ja tietoon perustuen

Mikä teko kehittämiskohteena 2022 – 2027 eli ratkaisutapa?

Todentamisen ja mittaamisen keino

Yksilö

Ohjaaminen palvelumuotoilun ja luovien menetelmien kautta yksilön tarpeet huomioiden, tutkittujen opiskelijatyypin hyödyntäminen

Parasta itää! -pilotteja eri kuntiin, määritelty eri vaiheissa oleville ja ohjaajille, kehittävä arviointi tiedon pohjaksi

**Organi-
saatio,
verkosto**

Kutsutaan säännöllisesti koolle ohjaajaverkosto

Verkosto kutsuttu koolle ja sovittu jatkotoimista

**Maakun-
nallinen
päätös**

”Koulutussarja” vahvuuksien ja toivottavien tulevaisuuksien tunnistamiseen ja käyttöön osana ohjausta, lisää työkaluja ohjaajille

Kokonaisuus suunniteltu ja toteutettu vuosina 2022-27, palaute ja arviointi hyödynnetty